

OTOBÜS KAPTANI (ŞOFÖRÜ)

TANIM

Ülke içinde ve dışında otobüsle seyahat etmek isteyen insanları rahat ve güvenli bir şekilde istedikleri yere ulaştıran kişidir.

A- GÖREVLER

İş süreçlerinde, iş sağlığı ve güvenliği kurallarına, çevre koruma düzenlemelerine, mesleğin verimlilik ve kalite gerekliliklerine uygun olarak;

- İş organizasyonu yapar,
- Otobüs hareket etmeden önce firma yetkililerinden yolcuların listesini alır,
- Listedeki yolcuların yerlerini alıp almadıklarını kontrol eder ve ettirir,
- Otobüsü trafik kurallarına uyarak sürer,
- Belirli yerlerde yolcuların ve eşyaların indirilmesini sağlar,
- Otobüsün bakımını düzenli olarak yapar ve yaptırır,
- Otobüste görev yapan diğer kişilerin çalışmalarını denetler, aralarında eşgüdümü sağlar,
- Gerekğinde ilkyardım hizmeti verir.
- Mesleki gelişim faaliyetlerinde bulunur.

KULLANILAN ARAÇ, GEREÇ VE EKİPMAN

- Sürücü belgesi (E sınıfı),
- Ticari taşıt kullanma belgesi (T4),
- Çeşitli modellerde otobüs,
- Araba için gerekli teknik donanım,
- Yolcu listesi, çalışma çizelgesi.

OTOBÜS KAPTANI (ŞOFÖRÜ)

B- MESLEĞİN GEREKTİRDİĞİ GENEL ÖZELLİKLER

- Otobüs şoförü olmak isteyenlerin;
- Göz, el ve ayaklarını eşgüdümle kullanabilen,
 - Görme ve işitme duyuları keskin,
 - Belli bir anda birçok şeyi algılayabilen,
 - Uyarıcılara hemen tepki verebilen, soğukkanlı,
 - Renkleri ayırt edebilen,
 - Sorumluluk sahibi, dikkatli,
- kişiler olmaları gerekir.

C- ÇALIŞMA ORTAMI VE KOŞULLARI

Otobüs kaptanları (şoför) sürekli oturarak ve her uyarıcıya dikkat ederek çalışmak zorundadırlar. Görevlerini yaparken hiçbir şekilde başkaları ile konuşmamaları gerekir. Devamlı seyahat eden otobüs şoförlerinin düzenli yaşamları olmadığı söylenebilir. Ülkemizde yolların bakımsız ve trafik işaretlerinin yetersiz olması dolayısıyla trafik kazalarının fazlalığı bu mesleği bir ölçüde tehlikeli hale getirmektedir.

OTOBÜS KAPTANI (ŞOFÖRÜ)

D- MESLEK EĞİTİMİ

MESLEK EĞİTİMİNİN VERİLDİĞİ YERLER

Meslek eğitimi üniversitelere bağlı meslek yüksekokullarının "Otobüs Kaptanlığı (Şoförlüğü)" bölümünde verilmektedir.

- MEB' ye bağlı, illerde ve ilçelerde bulunan bazı sürücü kurslarında,
- 507 Sayılı kanun gereğince kurulmuş bulunan, şoförler ve otomobilciler, dolmuş veya otobüsçüler ihtisas odalarınca düzenlenen ticari taşıt kullanma eğitimi kurslarında verilmektedir.

MESLEKEĞİTİMİNE GİRİŞ KOŞULLARI

Mesleğin eğitimine girebilmek için;

- Lise veya dengi okul mezunu olmak,
- YKS (Yüksek Öğretim Kurumları Sınavı) kılavuzunda belirtilen giriş koşullarını taşımak,
- Meslek liselerinin, YKS Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzunda belirtilen bölümlerinden mezun olanlar "Otobüs Kaptanlığı" ön lisans programlarına geçerken ek puan almaktadırlar.

Özel sürücü kurslarında meslek eğitimi alabilmek için; (E sınıfı ehliyet için) en az ilkokul mezunu olmak ve 23 yaşından gün almış olmak gerekmektedir.

Ticari taşıt kullanma belgesi (T4) alabilmek için 507 Sayılı kanuna tabi ilgili ihtisas odasının üyesi ya da 5590 Sayılı kanuna tabi sanayi ve ticaret odalarının üyesi olmak veya üyelerin yanında çalışıyor olmak gerekmektedir.

OTOBÜS KAPTANI (ŞOFÖRÜ)

D- MESLEK EĞİTİMİ

EĞİTİMİN SÜRESİ VE İÇERİĞİ

Yükseköğretim programında mesleğin eğitim süresi 2 yıldır. Eğitim süresince; Genel Hukuk Bilgisi, Otobüs İşletmeciliği, Temel Sürücülük Eğitimi, Trafik Mevzuatı ve Kurallar, Taşıt Teknik Sistemler, Seyahat Acentacılığı, Trafik ve Denetleme Tekniği, Kaza Yeri İnceleme ve Bilirkişilik, İşletme Yönetimi, Kitle Taşımacılığı, İleri Sürücülük Teknikleri, Motorlu Taşıt Teknolojisi, gibi meslek dersleri ağırlıklı olmak üzere genel kültür dersleri de alınmaktadır. Özel sürücü kurslarında meslek eğitiminin süresi 2 aydır. Bu sürenin yaklaşık 5 haftalık kısmında trafik, motor, ilk yardım dersleri teorik olarak öğretilmekte, kalan 3 haftada ise uygulamalı olarak otobüs kullanılması öğretilmektedir. Ticari taşıt kullanma eğitiminin süresi 50 saattir.

EĞİTİM SONUNDA ALINAN BELGE-DİPLOMA

Eğitimini başarı ile tamamlayanlar “Ön Lisans” diploması verilir.

Özel sürücü kurslarında meslek eğitimi alanlar MEB'in yaptığı test sınavı ve uygulamalı direksiyon sınavlarına katılırlar. Başarılı olanlar “E Sınıfı Sürücü Belgesi” almaya hak kazanırlar.

Ticari taşıt kullanma eğitimini başarı ile tamamlayanlara (T4) ticari taşıt belgesi verilir.

OTOBÜS KAPTANI (ŞOFÖRÜ)

E- ÇALIŞMA ALANLARI VE İŞ BULMA OLANAKLARI

Otobüs şoförleri;

- Ülkelerarası veya şehirlerarası otobüs işleten firmalarda, kamu sektöründe (servis araçları, belediye otobüsleri) ve turizm işletmelerinde ücret karşılığı,
- Kendi otobüsleriyle bir otobüs işletmesine bağlı olarak çalışabilirler.

Yüksekokul mezunu şoförler iş bulma konusunda zorluk çekmeyecekleri söylenebilir. Turizm geliştikçe başarılı otobüs şoförlerine duyulan ihtiyaç da artmaktadır.

Meslek elemanları ayrıca;

- Özel sürücü kurslarında eğitici olarak görev yapabilir,
- Servis taşımacılığı şirketi kurabilir veya bu şirketlerde şoför olarak görev yapabilirler.

F- EĞİTİM SÜRESİNCE VE EĞİTİM SONRASI KAZANÇ

EĞİTİM SÜRESİNCE

Öğrenciler eğitimleri süresince Kredi ve Yurtlar Genel Müdürlüğü'nün vermiş olduğu öğrenim kredisinden ve yurt hizmetlerinden yararlanabilirler.

Ayrıca, çeşitli resmi ve özel kurum/kuruluşlar tarafından sağlanan burslardan faydalanabilirler.

Özel sürücü ve ticari taşıt kullanma belgesi eğitimi kurslarında, meslek eğitimi süresince bir kazanç olmayıp, kurs ücret karşılığı verilmektedir.

EĞİTİM SONRASI

Çalışanların kazanç durumu çalışılan işyerinin büyüklüğü, kişinin tecrübesi, bilgisi, yeteneği, çalışma kapasitesi ve sektörün ücret düzeyine göre değişebilmektedir.

OTOBÜS KAPTANI (ŞOFÖRÜ)

G- MESLEKTE İLERLEME

MESLEKİ EĞİTİMDE İLERLEME

Otobüs kaptanı ön lisans programını başarıyla tamamlayan öğrenciler, “Lisans Öğrenimine Dikey Geçiş Sınavında (DGS)” başarılı oldukları takdirde kılavuzda belirtilen programlara kontenjan dâhilinde dikey geçiş yapabilirler.

İŞ HAYATINDA İLERLEME

Kişi başarısını kanıtladıkça daha büyük firmalarda görev alabilir. Ayrıca ileri derecede sürüş teknikleri uzmanı olarak eğitim faaliyetlerine katılabilir.

BENZER MESLEKLER

- Diğer Şoförler (Otomobil, Minibüs, Kamyon),
- Gemi Kaptanı,
- Pilot.

OTOBÜS KAPTANI (ŞOFÖRÜ)

H- EK BİLGİLER

I- KAYNAKÇA

- Meslek elemanları,
- YKS Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu 2019,
- Uluslararası Standard Meslek Sınıflaması-ISCO 08,
- Özel sürücü kursları,
- Meslek Danışma Komisyonu (MEDAK) üyesi kuruluşlar.

İ- AYRINTILI BİLGİ İÇİN

- İlgili eğitim kurumları,
- <https://kariyerkapisi.cbiko.gov.tr/>
- ÜNİ-VERİ <https://www.cbiko.gov.tr/projeler/uni-veri>
- Türkiye İş Kurumu web sayfası <https://www.iskur.gov.tr>
- Ulusal Meslek Bilgi Sistemi <http://mbs.meb.gov.tr/>
- Mesleğim Hayatım web sitesi <https://meslegimhayatim.meb.gov.tr/>
- T.C. Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı <http://www.osym.gov.tr/>
- Bünyesinde Meslek Bilgi Merkezi Bulunan Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri/Hizmet Merkezleri

Bu dosya; meslek seçme aşamasında olan gençleri bilgilendirme amaçlı olup, meslek mensupları, işyerleri, mesleğin eğitim yerleri ve meslek odalarından bilgi alınarak oluşturulmuştur.